

**Актуальні аспекти педагогічної технології С. Френе
у сучасному освітньо-виховному процесі**

Софія Пеленська

Педагогічний інститут

IVкурс

Науковий керівник: Цюняк О.П.

кандидат педагогічних наук, викладач

Прикарпатський національний

університет імені В. Стефаника

м. Івано-Франківськ, Україна

Анотація. Автором зроблений аналіз філософської та педагогічної літератури, що підтверджує актуальність ідей С.Френе. Статтю присвячено аналізу педагогічної технології французького освітянина Селестена Френе «Школа успіху і радості». Висвітлено основні цінності його педагогіки та засоби їх реалізації, сучасний стан освітньо-виховного процесу. Проаналізовано шляхи реформування української школи. Виокремлено аспекти педагогічної технології, які є актуальними у сучасному освітньо-виховному процесі. Звернено увагу на цілісну концепцію школи, на основи формування особистості школяра у просторі сучасної освіти.

Ключові слова: педагогічна концепція С. Френе, гуманізм, «ядро цінностей», шкільна газета, дитиноцентризм.

**CURRENT ASPECTS of EDUCATIONAL TECHNOLOGY S. FRESNAY
IN THE MODERN EDUCATIONAL PROCESS**

Pelenska S. I.

Vasyl Stefanyk

Precarpathian national university

Ivano-Frankivsk, Ukraine

Annotation. The author made the analysis of the philosophical and pedagogical literature, which confirms the relevance of the ideas of C. Freinet. This article analyzes the pedagogical technology of the French educator Célestin Freinet "School of success and joy". Lit core values of pedagogy and means of their implementation, the current state of educational process. Analyzed ways to reform Ukrainian school. Selected aspects of educational technology that are relevant in the modern educational process of school. Attention is drawn to the holistic concept of the school, on the basis of personality formation in modern education.

Key words: pedagogical concept Sec. Freinet, humanism, and the "core values", the school paper, child-centrism.

*« Досвід уявляється мені садом квітучих троянд.
Ось нам треба пересадити цей квітучий куц із саду на своє поле.
Що для цього треба зробити? Насамперед вивчити ґрунт свого поля,
додати те, чого в ньому не вистачає.
Підготувати цей ґрунт, потім пересаджувати. Але як?
Разом з ґрунтом, не оголюючи коренів».*

Постановка проблеми. Відродження української державності створило сприятливі умови для розвитку нової освітньої системи. З переосмисленням пріоритетів, цілей і завдань навчання та виховання молоді, актуальною стає проблема становлення особистості, виявлення та розвиток її здібностей, набуття досвіду пізнання. Зокрема, Національна доктрина розвитку освіти в Україні у ХХІ ст. визначає головну мету діяльності шкільних закладів, яка полягає у створенні умов для розвитку і самореалізації кожної особистості, формуванні покоління, здатного навчатися впродовж життя. Передусім, модернізуються зміст і методи навчальної та виховної роботи школи, дедалі більшого поширення набувають новітні технічні засоби навчання, про які ще недавно мріяли учителі. Відтак, педагогічною наукою сьогодні ведеться пошук нових моделей організації освітньо-виховного процесу. На наше переконання, одним із шляхів модернізації освіти є творче використання здобутків педагогів-гуманістів різних епох. Керуючись вимогою до освіти іти в ногу з часом, вважаємо актуальними окремі аспекти технології «Школа успіху і радості» С. Френе.

Аналіз актуальних досліджень. Вивчення та аналіз досліджень літератури психолого-педагогічних джерел дозволяють стверджувати, що педагогічні ідеї С. Френе були предметом спеціального вивчення. Втім, опис окремих аспектів технології педагога можна знайти в роботах Б.Л. Вульфсона, О.М. Джуринського, А.А. Загорського, М.В. Кларін, В.В. Краєвського, З.А. Малькової та ін.

Мета статті: проаналізувати аспекти педагогічної технології «Школа успіху і радості» С. Френе, які є актуальними для сучасного освітньо-виховного процесу українських шкіл.

Виклад основного матеріалу. Традиційні системи навчання і виховання виявляються застарілими та зовсім неефективними на сучасному етапі розвитку української школи, що в свою чергу вимагає від педагогів активного пошуку нових, інноваційних педагогічних технологій. Результатом цього пошуку, зокрема, і є педагогічна технологія «Школа успіху і радості» Селестена Френе. Так, у Франції сьогодні тисячі шкіл функціонують «за Френе». Але чи актуальною є ця педагогічна технологія і для українських шкіл!? Ми спробуємо відповісти на це запитання в даній статті.

Педагогічна система С. Френе – глибоко гуманна, у ній органічно поєднуються психологія, дидактика і методика початкового навчання. Головними ознаками є: обов'язкове врахування особливостей вікової психології та різноманітності здібностей і нахилів дітей, цілеспрямоване стимулювання їхньої інтелектуальної та емоційної активності, суспільно корисна праця на всіх етапах навчання, створення ефективної системи шкільного самоврядування, виховання в дусі високих моральних і громадянських ідеалів.

Як бачимо, ці положення співзвучні й сучасним поглядам на реформування української школи.

Особливу увагу С. Френе приділяв розвивальному та виховному середовищу, яке створював разом із дітьми. Саме в такий спосіб, дитина природно розвиває свої здібності, пов'язує свої знання із життям. На думку

педагога, розумно організована вільна діяльність – найкращий спосіб навчання, тому слід поступово, але неухильно розширювати й створювати розвивальне довкілля.

Мету сучасної української школи можна віднайти в «ядрі цінностей» педагогічної технології С. Френе, до якого належать:

- здоров'я дитини;
- визнання дитячого прагнення до максимального саморозвитку;
- створення сприятливого для розвитку дітей середовища;
- забезпечення «природного, живого і всебічного виховного процесу».

Також для сучасної школи актуальними є і принципи, на яких ґрунтується уся технологія навчання С. Френе:

- не поділяти навчальні предмети на основні та другорядні;
- освоювати шкільну програму групами;
- використовувати активні методи навчання з урахуванням індивідуальних нахилів дітей;
- навчати у тісній взаємодії із середовищем, співпраці вчителів з учнями;
- перетворити екзамени на процес набуття знань.

Беззаперечно, позитивним в технології С. Френе є чітке планування, що передбачає створення учнями під керівництвом учителя, індивідуального плану на тиждень. За допомогою цього учень стає організованим, правильно розподіляє свій час, чого так не вистачає сьогодні школярам. Важливим елементом педагогічної технології Френе, а головне актуальним для України, є шкільна стінна газета, яку упродовж тижня створюють самі учні. В педагогічній технології Френе це виглядало так. Щопонеділка у шкільному коридорі вивішують великий аркуш білого паперу, поділений на чотири колонки: «я критикую», «я хвалю», «я хотів би», «я зробив». Поруч із аркушем прив'язують олівець, щоб будь-хто міг зробити запис, неодмінно підписавши його. Наприкінці тижня зміст газети обговорюється на зборах, а однією з найсуворіших санкцій колективу щодо порушників дисциплін вважається заборона на певний час робити записи у стінгазеті. Якщо учень часто згадується у рубриці «я хвалю» і ці судження достатньо обґрунтовані, то його вчинки схвалюються оплесками зборів. Такий елемент (звісно з певними змінами) – чудова ідея для сучасної школи. Часто дитина просто не може висловити свою думку про те, що їй не подобається, що вона прагне змінити. Це може бути пов'язано з рядом певних причин: сором'язливість, страх перед реакцією колективу тощо.

Завдяки науково-технічному прогресу технологія Френе значно вдосконалилась, що розширює переваги її застосування. Так, діти тепер мають змогу знімати відео-фільми, записувати компакт-диски тощо. Основоположні тези співзвучні з ідеями сучасних педагогів-новаторів, які прагнуть створити гармонійні стосунки між учнем та педагогом, побудувати весь навчально-виховний процес на засадах дитиноцентризму.

Звичайно не можна стверджувати, що усі ідеї Френе є актуальними і сьогодні. Наприклад, важко уявити сучасну школу без підручника, від якого сам автор технології та його прибічники принципово відмовляються, особливо в початковій школі. На їхню думку, використання підручників унеможливорює

індивідуалізацію навчання, пригнічує органічні інтереси дитини та нав'язує їй сліпу віру в друковане слово. У школах Френе підручники були замінені особливими картками, що містять конкретне завдання або контрольні питання. У сучасних українських школах теж поставало питання відмови від підручника і заміни його електронним варіантом. Проте після озвучення цієї ідеї виникнув шквал бурхливих заперечень та обурень. Це болюче питання і крок, на який поки не може погодитись українське суспільство.

Висновок. Таким чином, ми отримали відповідь на питання: «Чи є актуальною педагогічна технологія, розроблена французьким педагогом Селестеном Френе?» І вважаємо, українська школа повинна виховувати дітей, які не просто можуть відтворити раніше почуте чи побачене, а дітей, які здатні творити абсолютно нове. Оскільки, С. Френе прагнув формувати у своїй школі активного громадянина демократичного суспільства, який чітко б усвідомлював свої права та обов'язки. Педагог намагався побороти рутину і відсталість традиційної системи навчання. Саме тому впровадження окремих аспектів даної технології є актуальним для сучасного освітньо-виховного процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська. – К: Академвидав, 2004 .– 218 с.
2. Чепіль М.М. Педагогічні технології / М.М. Чепіль, З.Н. Дудник – К : Академвидав, 2012 .– 224 с.
3. Сутність педагогічних ідей С. Френе і актуальність їх використання в теорії та практиці вітчизняного навчання та виховання – [Електронний ресурс] .– Режим доступу:<http://ua-referat.com>